Čak ni misija MMF-a nije dostatna da se političari odrede prema stanju u hrvatskom gospodarstvu. Političare slijedi Vlada, znanstvenici a građani, po običaju, tek su pasivni promatrači. Stranka umirovljenika je zašutila i tako gubi svoju vjerodostojnost. Nabrajanja nisu potpuna i čitalac ovih stranica i sam ih može popuniti.

Pozitivni avis od strane Europske unije bila je dobra zgoda da se o problemima otvoreno progovori. Problemi poljoprivrede bila su druga zgoda. Prvog svibnja nove punopravne članice Europske unije već stiču svoja (negativna) iskustva o kojima se u Hrvatskoj šuti. Konvoj zvan zapadni Balkan, prema izjavi ministra inozemnih poslova gosp. Žužula, ostaje dio strateške politike Hrvatske. I tako dalje. I tako dalje.

Vratimo se naslovu. U ovom ću napisu ukazati zašto postoji međuovisnost varijabli kako sam ih «posložio» u naslovu. Iz teksta će rezultirati obrazloženje zašto treba o stanju u hrvatskom gospodarstvu otvoriti javnu raspravu. Ovaj napis predstavlja stanovitu ocjenu kuda ide «hrvatski brod» ukoliko se nastavi ova i ovakva ekonomska poltika.

U knjigovodstvu postoji bilanca stanja i račun dobitka i gubitka (i dalje smatram boljim izrazom bilanca uspjeha).

Deficit platne bilance, deficit proračuna, tečaj i cijene su neraskidivo vezane vrijable i temelj su «provodivosti» ovakve ekonomske politike.

Država, uostalom kao i svaki subjekt, ima svoju bilancu stanja i bilancu uspjeha. Bilanca stanja hrvatske države smanjuje se prodajom obiteljskog srebra. Prodajom obiteljskog srebra pvoećavaju se državni prihodi. Porezi (uključivo doprinose) su najznačajniji prihodi države. Ukoliko se ostvaruje deficit tada državi ostaje da se zaduži u zemlji i/ili inozemstvu, da pvoeća poreze odnosno da ubrza rasprodaju obiteljskog srebra. Hrvatska je država do sada koristila sve mogućnosti. Istina bog ostaje «as u rukavu» koji država do sada nije koristila a to je štamparija (inflatorni porez). Dosadašnja kretanja deficita jasno pokazuju da u dogledno vrijeme nema mogućnosti smanjenja porezne presije osim u političke svrhe. Nadalje, jasno je da visina inozemnog duga i obveze servisiranja istog daleko brže rastu od rasta privredne aktivnosti Hrvatske. Pri tome ne treba gubiti iz vida da «domaće» banke značajno kreditiraju i unutrašnji dug; dijelom zaduživanjem u inozemstvu. Kratko rečeno država je bitini čimbenik zaduživanja u inozemstvu. U dva svoja rada u časopisu Ekonomija/Economics pokazao sam stupanj ovisnosti proračuna od deficitu robne razmjene s inozemstvom.

Iz ovisnosti proračuna o deficitu moguće je deriviranjem utvrditi i stupanj «zainteresiranosti» države za stabilnim tečajem kune. Naime, kako se uvezenom robom povećava raspoloživi domaći proizvod tako stabilne uvozne cijene «ljekovito» amortiziraju povećanje domaćih cijena. Tako cijela priča dobija na privlačnosti. U suštini radi se o potemkinovim selima. Drugim riječima iako je car gol građani stiču utisak da car nosi primjereno ruho.

Problem je u osnovi jasan. Mali brutodomaći proizvod nije dostatan da pokrije rastuće troškove (inflacija troškova). Tako, valja jasno reći da su socijalni problemi rezultat niske privredne aktivnosti gospodarstva a ne visokih socijalnih standarda. Nadalje, faktorski dohoci, rada i

kapitala, ne formiraju se odnosima ponude i potražnje (inače su nam puna usta tržišta i tržišnog načina privredđivanja) jer je rad kojeg ima u izobilju vrlo vrlo skup dok je kapital kojeg nema dovoljno (što pokazuje vanjski dug) zapravo nedostatan a cijena mu je, s obzirom na raspoloživost, niska. Dok se može intervenirati na faktorskim tržištima zaduživanjem stvari su pod kontrolom. Kad to bude nemoguće stvari će se posložiti same od sebe. Posložiti ovdje valja tumačiti da će «kruta zbilja srušti bajku».

Rješenje je moguće naći jedino promjenom ekonomske politike, povećanim zapošljavanjem i oživljavanjem privredne aktivnosti. Intervencionizam? Da gospodo Hrvatskoj je potreban intervencionizam koji će se voditi suglasno ciljevima i materijalnim mogućnostima zemlje. Europska unija je uređena i razvijena regija koja neće (a zašto i bi?) imati sluha za naše priče.

Došlo je vrijeme da se snažno i otvoreno progovori o problemima hrvatskog gospodarstva. Kako vrijeme prolazi mogućnosti za uspješno rješavanje kumuliranih problema je sve manje.